

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets Boscompensatie Oldeholtpade

projectnummer: P001050

Onderwerp: Beknopte natuurtoets realisatie boscompensatie

Datum: 06-07-2022

Inleiding

KADER

Vitens heeft plannen om op een aantal graslandpercelen ten noorden van de Hoofdweg in Oldeholtpade bos aan te planten. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd.

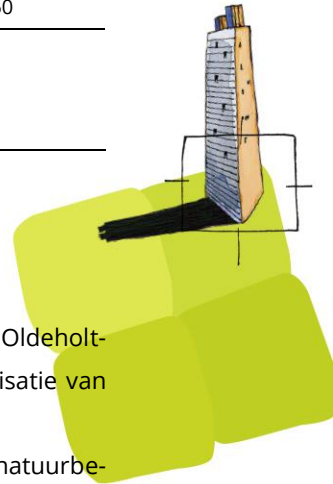
Het doel van de inventarisatie is nagaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen zijn de plangebieden ten behoeve van de natuurtoets op 30 juni 2022 bezocht door een eco-loog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: helder, droog, circa 26 °C en een matige wind.

PLANGEBIED EN PLANNEN

De plangebieden bestaan uit een aantal percelen grasland ten noorden van de Hoofdweg (zie figuur 1). Het westelijke plangebied (1) bestaat uit twee percelen en wordt begrensd door een waterwingebied in het westen, door een watergang en graslanden in het noorden en door grasland in het oosten. Aan de noordwestzijde van de graslanden, buiten het plangebied, ligt een grote vijver. Verder loopt in oost-westelijke richting een grotendeels droge greppel/sloot door het midden van de twee percelen. Aan de oost- en westzijde liggen verder droge greppels, die niet jaarrond water vasthouden. Het oostelijke plangebied (2) wordt begrensd door een watergang en graslanden aan de noord- en oostzijde en door een bos(strook) in het westen. Op de graslanden staat geen bebouwing of opgaande beplanting.

De plannen bestaan uit de aanplant van bos op de graslandpercelen. Hiervoor wordt vegetatie verwijderd. Voor deze natuurtoets gaan we er van uit dat de sloot tussen de twee percelen op locatie 1 behouden blijft.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Figuur 1. Locatie van de plangebieden (rood). Bron kaartondergrond: www.satellietdataportaal.nl.

Foto's 1 en 2. Impressie van de plangebieden op 30 juni 2022. Het zicht op de zuidzijde van plangebied 1, gezien vanuit het zuiden.

Foto's 3- 10. Impressie van plangebied 1. Met enkele libellensoorten, zoals vuurlibel en blauwe breedscheenjuffer.

Foto's 10 -18. Impressie van plangebied 2.

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wet natuurbescherming (Wnb) is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (artikel 3.1-3.4 Wnb);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (artikel 3.5-3.9 Wnb);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (artikel 3.10-3.11 Wnb).

Van deze laatstgenoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (artikel 3.11 Wnb). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in artikel 3.10, eerste lid Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste vijf jaar in de Nationale Databank Flora en Fauna² (NDFP © 6 juli 2022) blijkt dat in de directe omgeving (0-2 km) van de plangebieden diverse beschermde diersoorten bekend zijn. Het betreft vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, amfibieën, libellen, een vis (grote modderkruiper) en een reptiel (muurhagedis).

Het grasland in plangebied 1 bestaat voornamelijk uit algemene gras- en plantensoorten, zoals Engels raaigras, gestreepte witbol, pitrus, rietgras, akkerdistel, grote wederk, smalle weegbree en kruipende boterbloem. Het grasland in plangebied 2 bestaat voornamelijk uit grassen met langs de randen op enkele plaatsen kruipende boterbloem, smalle weegbree en pitrus. Deze waargenomen soorten duiden op voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden. Opgaande beplanting is niet aanwezig. Gezien de terreingesteldheid, de voedselrijkdom en het ontbreken van waarnemingen uit de omgeving (NDFP) zijn beschermde plantensoorten niet in de plangebieden te verwachten.

Vanwege het ontbreken van bebouwing binnen de plangebieden kan de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van gebouwbewonende vogelsoorten, zoals de uit de omgeving bekende huismus en gierzwaluw (NDFP), worden uitgesloten.

Uit de directe omgeving zijn ook enkele vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten in bomen bekend, zoals boomvalk, buizerd, ransuil en sperwer (NDFP). In de plangebieden zijn geen bomen aanwezig waarin vogels met jaarrond beschermde nesten kunnen broeden. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten in de plangebieden kan dan ook worden uitgesloten.

² De NDFP is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in Nederland. Nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFP zijn door soortexperts gevalideerd.

De grasvelden in de plangebieden kunnen wel onderdeel uitmaken van het foerageergebied van vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd.

In de watergangen en graslanden in en om de plangebieden kunnen algemene vogelsoorten, zoals wilde eend of meerkoet, broeden. Verder kunnen op de graslanden weidevogelsoorten als Kievit broeden. Nesten van algemene vogelsoorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

Vanwege het ontbreken van bebouwing binnen de plangebieden kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen, zoals de uit de omgeving bekende gewone dwergvleermuis (NDFF) of laatvlieger, worden uitgesloten.

In de plangebieden is geen opgaande beplanting aanwezig waarin boombewonende vleermuizen een verblijfplaats kunnen hebben.

De plangebieden kunnen wel onderdeel zijn van het foerageergebied van vleermuizen die in open gebieden en langs bomenrijen foerageren. Langs de randen van de plangebieden zijn doorgaande structuren van opgaande beplanting of watergangen aanwezig die dienst kunnen doen als essentiële vliegroute.

Het grasland in de plangebieden vormt geschikt leefgebied voor een aantal grondgebonden zoogdiersoorten, zoals de uit de omgeving bekende soorten haas en veldmuis (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wet natuurbescherming.

In de directe omgeving van de plangebieden is het voorkomen van de niet-vrijgestelde das, eekhoorn en otter bekend (NDFF). Geschikt leefgebied voor eekhoorn, zoals bosgebied, is niet in de plangebieden aanwezig. Eekhoorn is wel in het bos tussen de twee plangebieden in te verwachten. Vanwege het ontbreken van struweel- en bosgebieden met weinig verstoring kunnen dassenburchten of vluchtpijpen in de plangebieden worden uitgesloten. Plangebied 2 kan hooguit een klein onderdeel van het foerageergebied van das vormen. Plangebied 1 is door de omringende sloten slecht bereikbaar voor das. Vanwege het ontbreken van permanent oppervlaktewater in de plangebieden, kan de aanwezigheid van otter in de plangebieden worden uitgesloten.

In plangebied 1 is geschikt voortplantingswater voor enkele algemene amfibieënsoorten, zoals gewone pad en bruine kikker (NDFF), aanwezig. Verder is geschikt voortplantingswater en landbiotoop aanwezig in de watergangen en randen rondom beide plangebieden. Voor deze algemene soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wet natuurbescherming.

In de omgeving van de plangebieden zijn de niet-vrijgestelde soorten heikikker en poelkikker bekend (NDFF). De greppel/sloot tussen de percelen in plangebied 1 en de sloten/greppels rondom de plangebieden staan grotendeels droog. Gezien de terreingesteldheid en het ontbreken van permanent oppervlaktewater zijn beschermde amfibieënsoorten niet in de plangebieden te verwachten.

In de directe omgeving van de plangebieden is de beschermde reptielensoort muurhagedis bekend (NDFF). Geschikt leefgebied voor muurhagedis, zoals warme stenige plekken of stadsmuren, is niet in de plangebieden aanwezig. De aanwezigheid van muurhagedis en andere niet-vrijgestelde reptielensoorten in de plangebieden kan door het ontbreken van geschikt leefgebied en/of waarnemingen uit de omgeving (NDFF) worden uitgesloten.

De libellensoorten noordse winterjuffer, gevlekte witsnuitlibel, gevlekte glanslibel en groene glazenmaker zijn in de omgeving van de plangebieden waargenomen (NDFF). Vanwege het ontbreken van geschikt permanent oppervlaktewater, zoals vennen en wateren in moerasgebieden (noordse winterjuffer, gevlekte witsnuitlibel en gevlekte glanslibel) of wateren met krabbenscheer (groene glazenmaker) zijn deze soorten niet in de plangebieden te verwachten.

Tijdens het veldbezoek is wel een aantal algemene, niet-beschermde vlinder-, libellen- en juffersoorten waargenomen. Het gaat om de soorten hooibeestje, gewone oeverlibel, vuurlibel en blauwe breedscheenjuffer. Dit zijn algemene soorten die geen hoge eisen stellen aan hun leefgebied.

Verder zijn waarnemingen van de beschermde vissoort grote modderkruiper vanuit de omgeving van de plangebieden bekend (NDFF). Omdat de greppel/sloot in plangebied 1 niet jaarrond onder water staat, is grote modderkruiper hier niet te verwachten. Overige niet-vrijgestelde vissoorten zijn gezien het ontbreken van waarnemingen uit de omgeving en/of geschikt leefgebied niet in de plangebieden te verwachten.

TOETSING

Als gevolg van de plannen gaan geen jaarrond beschermde vogelnesten verloren. Bij uitvoering van het plan verandert de plangebieden als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd, maar zal niet geheel ongeschikt worden doordat de randen beschikbaar blijven. Bovendien is in de directe omgeving van de plangebieden in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied treden niet op.

Het vernietigen of verstoren van in gebruik zijnde nesten van (algemene) vogelsoorten is bij wet verboden. Dit kan worden voorkomen door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. De meeste vogels broeden tussen half maart en half juli.

Bij uitvoering van de plannen gaan geen vleermuisverblijfplaatsen of vliegroutes verloren. De bomenrijen en -randen die mogelijk worden gebruikt als vliegroute, blijven behouden. De plangebieden zal naar verwachting na uitvoering van de plannen niet ongeschikt worden voor de te verwachten vleermuissoorten die rondom graslanden foerageren. Bovendien is in de directe omgeving van de plangebieden in ruime mate alternatief en bovendien hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vleermuizen door verlies van foerageergebied treden niet op.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Fryslân. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wet natuurbescherming.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wet natuurbescherming en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wet natuurbescherming (Wnb) is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningplichtig. Relevant is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), in de provincie Fryslân nog Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd, is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Dit netwerk moet voldoende robuust zijn voor een duurzame verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke leefgemeenschappen. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de provinciale NNN en de bijbehorende natuurverbindingen is voor de provincie Fryslân uitgewerkt in het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 (vastgesteld 23 maart 2021).

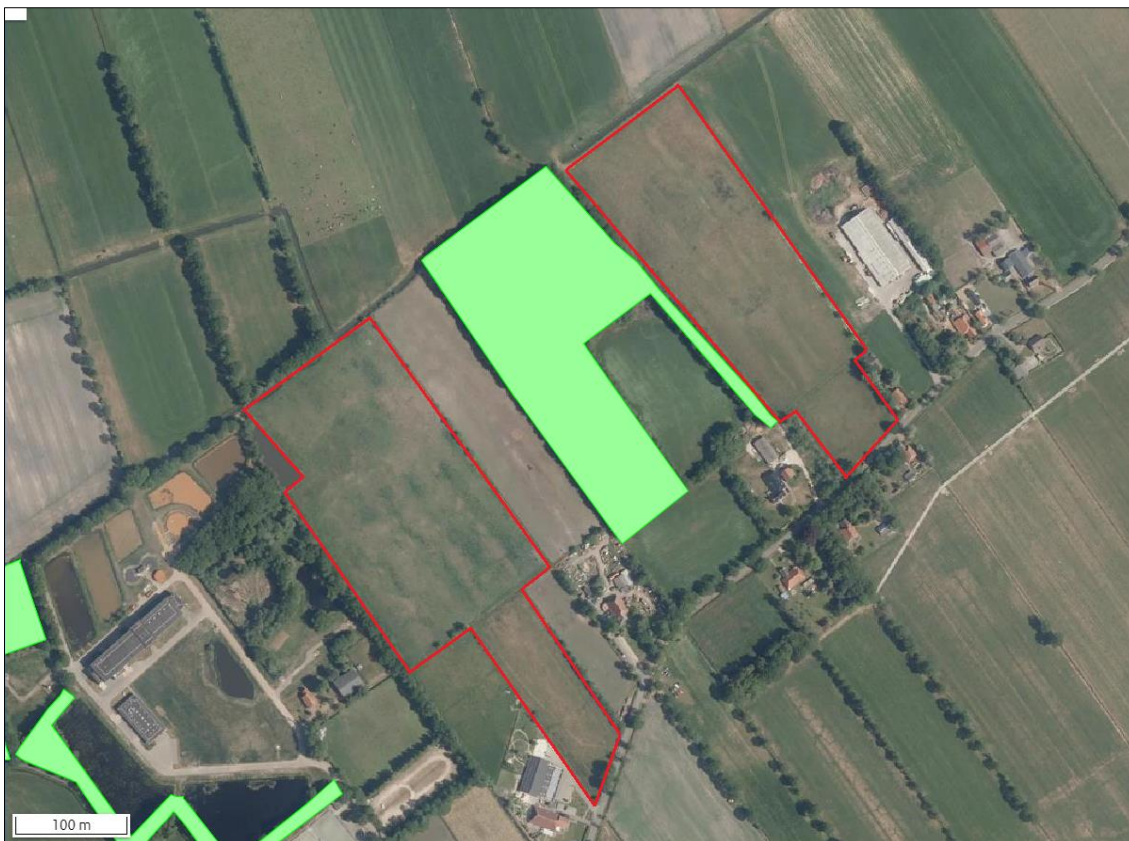

NATUUR BUITEN HET NNN EN WEIDVOGELLEEFGEBIED

Vanuit het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 wordt voor natuur buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied en de bescherming van weidevogelgebieden.

INVENTARISATIE

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Drents-Friese Wold & Leggelderveld' ligt circa 9,9 kilometer ten zuidoosten van de plangebieden. Tussen de twee plangebied ligt een stuk bos dat is aangewezen als Natuur buiten het NNN (figuur 2). Ten zuiden van de plangebieden ligt op circa 500 meter afstand een bosje dat is aangewezen als NNN. Het dichtstbijzijnde weidevogelleefgebied ligt 3,7 kilometer ten westen van de plangebieden.

Figuur 2. Locatie van de EHS tussen de twee plangebieden. Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl

TOETSING

Het terrein ligt op grote afstand van het Natura 2000-gebied 'Drents-Friese Wold & Leggelderveld'. Hierdoor zijn in potentie alleen effecten door externe werking mogelijk. De plangebieden zijn ge-

scheiden van het Natura 2000-gebied door bebouwing, wegen en agrarisch gebied. Gezien de grote afstand tot het Natura 2000-gebied, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van het plan (aanplant van bos), kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Eventuele toename van stikstofdepositie als gevolg van aanlegwerkzaamheden in de aanlegfase is op basis van de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering vrijgesteld van vergunningsplicht. Er vindt alleen aanplant van nieuw bos plaats. Hierdoor is geen toename van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/jaar in stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden in de gebruiksfase te verwachten.

Het NNN en Natuur buiten NNN in Fryslân kennen geen externe werking. Met de uitvoering van de plannen gaat geen NNN, Natuur buiten NNN of weidevogelleefgebied verloren, waardoor negatieve effecten hierop kunnen worden uitgesloten.

Beschermde houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m² en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

INVENTARISATIE EN CONCLUSIE

In de plangebieden zijn geen beschermde houtopstanden aanwezig. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Fryslân is niet nodig.

Conclusie

Voor dit plan is op 30 juni 2022 een veldbezoek uitgevoerd en daarnaast zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om de plangebieden uit de NDFF geraadpleegd. Het veldbezoek en de verspreidingsgegevens geven een voldoende beeld van de natuurwaarden in het gebied om toetsing aan de Wet natuurbescherming op te baseren. Het aanvragen van een ontheffing voor de Wet natuurbescherming voor de uitvoering van het plan is niet nodig.

Wel moet bij de werkzaamheden rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Dit betekent dat bij voorkeur buiten het broedseizoen wordt gewerkt, dus buiten de periode half maart tot half juli. Het is ook mogelijk om voor het broedseizoen te starten met de werkzaamheden en continu door te werken. Dan is het waarschijnlijk dat vogels niet in de plangebieden gaan broeden vanwege de continue verstoring.

Is de wens om de werkzaamheden in het broedseizoen te starten, dan is het nodig de plangebieden voorafgaand aan de start te (laten) inventariseren op broedgevallen. Zijn er op dat moment vogels aan het broeden, dan kunnen de werkzaamheden pas starten als de jongen zijn uitgevlogen.

Negatieve effecten ten aanzien van in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten. Het plan is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

Versterken natuurwaarden

In de plangebied is een aantal natuurwaarden aanwezig die behouden en/of versterkt kunnen worden.

- Amfibieën

Rondom beide plangebieden ligt een aantal (droog liggende) sloten. In plangebied 1 loopt tussen de twee percelen ook een sloot die gedeeltelijk droog ligt. Wanneer deze sloten met water gevuld zijn, zijn deze geschikt als voortplantingsbiotoop voor algemene amfibieënsoorten als bastaardkikker en kleine watersalamander. Omdat amfibieën een voorkeur voor ongeschaduwde wateren hebben, kan tijdens de aanplant van het bos worden gekozen voor aflopende struweelstroken langs de randen en rondom de sloot in plangebied 1. Hierdoor blokkeert het bos het zonlicht op de watergangen niet of minder en zullen deze geschikt blijven voor verschillende soorten amfibieën.

- Libellen en juffers

Het grasland rondom de vijver in plangebied 1 wordt door verschillende soorten libellen en juffers gebruikt om te jagen. Om deze functie na de aanplant van het bos te kunnen behouden, kan er voor worden gekozen om langs de rand van de vijver een gedeelte grasland te behouden. Verder kan het bos in een lagere dichtheid en met enkele open plekken worden aangeplant, zodat hier geschikt foerageergebied van libellen en juffers beschikbaar blijft. Deze open plekken worden dan bij voorkeur rondom de vijver gerealiseerd. Door langs de randen van de vijver ook een aflopende struweelstrook aan te planten, blijft de vijver onbeschaduwd en zal deze zijn functie als voortplantingsbiotoop voor algemene libellen en juffers niet verliezen.